

[Birgitte Husmark]

meget vanskeligt stillede mennesker? Hvor længe skal patienterne vente på svar? Sundhedsministeren har skrevet til Sundhedsudvalget, at når Sundhedsstyrelsen har oversigt over mængden af ansøgninger om individuelt tilskud på årsbasis til bl.a. mavesårspræparater, vil man optage forhandling med Sundhedsministeriet om problemets løsning.

Det svar betyder, at ansøgninger kan hobe sig op i Sundhedsstyrelsen på ubestemt tid, og det betyder, at titusinder af patienter vil få en behandling, der er styret af deres ofte meget stramme privatøkonomi. Mig bekendt er der endnu ikke kommet nogen løsning på det problem. Både menneskeligt og samfundsøkonomisk kan det få svært belastende konsekvenser i form af forværrede sygdomstilstande, som vil nødvendiggøre en hospitalsbehandling, der ellers kunne være undgået.

Til det forslag, der foreligger i dag, kan vi fra SF's side kun sige, at regeringens opgave ikke er at fjerne patienternes tilskud eller iværksætte et enormt bureaukrati, men at gå i forhandling med medicinfabrikanter og -importører, så deres ofte helt urimelige avancer bliver begrænset. Det kan man i Norge og i Sverige, så det burde også kunne lade sig gøre i Danmark.

Hos SF er der selvfølgelig heller ikke nogen tvivl om, at vi stemmer imod.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

For Kristeligt Folkeparti ligger det helt klart, at dette forslag er et led i et finanslovforlig, og det slutter vi selvfølgelig helt op bag.

Men den tale, der blev holdt af den socialdemokratiske ordfører, vil det være meget klogt at gemme, for hvis det om nogle år er det parti, der har denne post, kan det jo være, det bliver noget tilsvarende, der bliver sagt – med modsat fortegn.

Man kan altid bruge store ord om ting. Det, der er væsentligt, er, at der er 800 kr., hvor man altså i forvejen skulle betale en del selv – det har aldrig nogen sinde været sådan, at man havde alt helt frit – det kan være halvdelen, og det kan være to tredjedele. Det betyder ikke ret meget for det enkelte menneske med det meget lille medicinforbrug, om man skal betale lidt selv.

Det, der er væsentligt for os, er at følge dette forslag. I den kommende tid vil se, hvad vi kan gøre for de grupper, der virkelig er syge og har

et stort forbrug af medicin. Viser det sig så, at der er nogle, der kommer i klemme, er det op til os i forligspartierne at tage disse ting op.

Kristeligt Folkeparti har også understreget, at hvis det viser sig, at besparelserne bliver større end vedtaget, er vi indstillet på, at f.eks. kronikergrænsen sættes yderligere ned. Hvis ikke vi havde lavet denne ordning, ville det jo have betydet, at kronikerne i dag skulle have betalt langt mere. Det er der ikke én der har sagt noget om. I stedet for at bruge så store bogstaver, som man har gjort, skulle man hellere prøve at finde sammen om, hvordan vi får det bedste forslag.

Vi kan aldrig nogen sinde fra et sundhedsudvalgs eller fra andre udvalgs side gøre os til læger og sige: Disse og disse præparater kan tages ud eller ind. Kristeligt Folkeparti har haft modstand mod nogle af dem, det er helt klart, og vi vil selvfølgelig følge det meget, meget nøje, men jeg er ikke i stand til at vurdere bivirkninger og skadevirkninger. Jeg kan have en politisk holdning til tingene, men det må blive sundhedsministeren, der står med det endelige ansvar for, hvilke præparater der er sagt ja til skal i håndkøb, og så må vi sætte ind, hvis det viser sig, at der er nogle problemer.

Vi støtter lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

*Afstemning***Lovforslaget**

vedtoges med 71 stemmer (KF, V, FP, RV, CD og KRF) mod 52 (S og SF).

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 37:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af vilkårene for stærkt plejekrævende personer i eget hjem.

Af Hanne Andersen (S) m.fl.

(Fremsat 10/1 89. Første behandling 15/2 89. Betænkning 17/5 89).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkning.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1-4 vedtoges uden afstemning.

Forslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Forhandling

Grete Schødt (S):

I dag er der grund til at være stolt at det danske Folketing. Det er et enigt Folketing, der i dag stemmer for Socialdemokratiets beslutningsforslag om forbedrede vilkår for stærkt plejekrævende personer i eget hjem.

Når jeg indledningsvis sagde, at vi i dag skal være stolte, er det, fordi Danmark nu bliver det første land i Europa, hvor den alvorligt syge stilles frit i valget mellem hospitalspleje eller pleje af pårørende i eget hjem – altså den patient, der er færdigbehandlet, og hvor det ifølge lægelig vurdering skønnes, at terminalstadiet er nået. Dette lader sig kun gøre ved, at den pårørende, der søger og får plejeorlov, også sikres den økonomiske del, nemlig løn.

Der er talt meget om dette forslag. Der er skrevet mange artikler om intentionerne, men handling er altså også nødvendig, og hvis Socialdemokratiet og ordføreren for forslagsstillerne, fru Hanne Andersen, ikke havde taget fat på beslutningsforslaget for tredje gang, var det nok aldrig blevet en realitet.

Endelig vil jeg gerne rette en varm tak til alle de partier her i Folketinget, der har medvirket til, at vores forslag fik den medvind, at et flertal viste sig efter flere behandlinger i udvalget. Det blev endnu bedre, da vi kunne konstatere, at også regeringspartierne sluttede op om vores forslag. Det vil jeg gerne tilkendegive på den måde, at ordførerne fru Karen Højte Jensen og fru Bente Juncker har gjort et godt stykke arbejde.

Der altid en risiko forbundet med at nævne nogle og glemme andre. Derfor vil jeg sige tak

til alle for den medvirken, der er blevet udvist over for Socialdemokratiets beslutningsforslag. Personlig føler jeg det som mit svendestykke.

Karen Højte Jensen (KF):

Ved førstebehandlingen af dette forslag for tre måneder siden tilkendegav jeg på den konservative folketingsgruppes vegne, at de kommunale og amtskommunale tilbud til de familier, der ønsker at pleje deres døende i hjemmet, bør være så omfattende som muligt. Vi har hele tiden ønsket at give familierne mulighed for og støtte til at påtage sig den ganske store opgave, det er at passe en pårørende, der er døende.

Vi er tilfredse med de ændringer af forslaget, der nu foreligger, og som nu støttes af hele Folketinget. Jeg vil, som fru Grete Schødt gjorde det, glæde mig over, at der har været et bredt ønske om og bred vilje til at nå til et fælles resultat.

Med forslaget markerer vi, at vi ønsker, at de tilbud, som i dag er til rådighed i mange kommuner, bliver landsdækkende. Vi har med ændringsforslagene fået præciseret personkredsen, og det er præciseret, at adgang til orlov og dermed lønkomensation skal bero på aftale mellem arbejdsgiveren og den ansatte.

Jeg har bemærket, at hr. Jørgen Winther har ønsket at give offentligheden det indtryk, at vi Konservative ikke ønsker at støtte, at døende passes og plejes i hjemmet af deres pårørende. Denne ukorrekte fremstilling tilskriver jeg hr. Jørgen Winthers uerfarenhed i politik, og den undskylder vi ham naturligtvis.

Hanne Severinsen (V):

Ved førstebehandlingen gav vi i Venstre tilslutning til selve princippet. Vi synes, det er vigtigt, at der er valgfrihed, men vi mente nok, at udformningen, sådan som den oprindelig var, var lidt for firkantet.

Det, som vi nu har vedtaget med ændringsforslagene, gør imidlertid, at jeg tror, vi kan få et godt lovforslag ud af dette beslutningsforslag. Jeg tror, at det kan blive en mulighed for mange for at hjælpe deres døende i den sidste tid, og at vi kan finde en udformning, som netop kommer til at være banebrydende på dette felt.

Jeg synes også, at den måde, det hele er forløbet på, viser, at vi nogle gange her i Folketinget kan tage os sammen til at få nogle gode kom-

[Hanne Severinsen]

promiser, som alle kan tilslutte sig. Jeg ville håbe, at der var endnu flere sager, der endte på denne måde.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Jeg må sige, at det også er en glædelig dag for Kristeligt Folkeparti. Forslaget kunne jo være fremsat, også selv om Socialdemokratiet ikke var kommet med det. Vi har haft det fremme tidligere og havde det også i tankerne igen. Men vi tror, det er meget klogt og godt, at vores største parti kommer med det, og vi slutter op om det.

Vi er også meget glade for, at det lykkedes i sidste øjeblik at få fremrykket tidspunktet for, hvornår det skulle træde i kraft; ellers havde det tvunget Kristeligt Folkeparti til at komme med et ændringsforslag. Vi mener nemlig, at lovforslaget skal vedtages i dette år – ikke i denne samling, men i dette år – sådan at det kan træde i kraft omkring årsskiftet.

Der har været meget modvilje mod forslaget. Den største modvilje har nok været dette, at man har været bange for at tvinge – måske særligt kvinder – ind i noget, som de ville få svært ved og måske ikke havde psykisk styrke til at gøre. Men det kan ikke være rigtigt, at vi i Folketinget gang på gang hindrer nogle lovforslag i at blive vedtaget, fordi vi er bange for, at der er nogle enkelte, der skal få skruller i den forbindelse.

Det er et forslag, som vi har arbejdet meget, meget længe med, og jeg vil gerne understrege, at man ikke behøver at vente til årsskiftet. En meget stor del af kommunerne har allerede en sådan ordning, og de kommuner, som ikke har det, kan man lægge pres på, sådan at alle, der ønsker at dø i eget hjem, de sidste uger eller måneder får gratis medicin, får al den hjælp, de skal have, og også får en nær pårørende ansat med samme løn som en hjemmehjælper. Det kan altså lade sig praktisere i dag.

Vi håber heller ikke, at der bliver nogen arbejdsgivere, der nægter at give denne orlov, men det må vi følge meget, meget nøje.

Men jeg er enig med de øvrige ordførere i, at det er en glædelig dag, når vi er kommet så vidt, at et menneske har mulighed for at få sit sidste ønske opfyldt. Det er jo det, vi kender fra eventyrene: Alle anså det for en selvfølge, at det sidste ønske kunne blive opfyldt. Der er mange, hvis sidste ønske er at få lov til at være i eget

hjem. At det så har nogle fordele også for de pårørende i den efterfølgende sorgbehandling, som vi kalder det, så det måske bliver lettere at komme igennem sorgen, når man har haft denne periode sammen, gør det kun endnu bedre.

Kristeligt Folkeparti giver dette forslag sin varmeste anbefaling, og vi stemmer selvfølgelig for det.

Tove Niemann (FP):

Også Fremskridtspartiet er glad for, at dette beslutningsforslag bliver vedtaget, også fordi alle partier, der nu stemmer for det, bliver inddraget i forhandlingerne, når selve lovforslaget skal udformes.

Vi er meget glade for, at det er blevet pillet ud, at det er en pligt for arbejdsgiverne at give en pårørende orlov, og ligeledes, at lønnen i de allerfleste tilfælde er sat til en hjemmehjælperlønning.

Jørgen Winther (V):

For et alvorligt sygt og døende menneske bør det være en menneskeret at få lov til at dø i eget hjem, og alle politiske partier burde sådan set uanset ideologi være enige herom.

Plejeorloven har nu været debatteret i Danmark i 10 år, og der har i alt været 6 behandlinger i Folketinget i denne 10-års-periode.

I dag er det første gang, der kommer en regulær afstemning om plejeorlov. Ellers er sagen hver gang kommet hen i et eller andet udvalg eller er blevet skubbet videre til næste samling.

Det, vi har til behandling, er et socialdemokratisk beslutningsforslag. Det er udgangspunktet. Det slutresultat, vi skal stemme om, er lidt anderledes end det oprindelige forslag. Jeg vil gerne pointere, at slutfasen af forhandlingerne her i Folketinget angående plejeorloven har været helt eksemplarisk. Alle partier har været enige om, at nu skulle der findes et kompromis, og alle har været engagerede og er gået ind for sagen.

Regeringspartierne er gået ind i en meget positiv drøftelse, og Socialdemokratiet har også følt det meget væsentligt, at der skulle være stor enighed her til sidst. Det ser så ud til, at samtlige otte partier i Folketinget siger ja til plejeorloven i dag, og det synes jeg faktisk er ganske flot. Det er sjældent, at vi har en tværpolitisk enighed her i Folketinget.

[Jørgen Winther]

På egne vegne vil jeg gerne have lov til at take to socialdemokratiske medlemmer af Folketinget, fru Grete Schødt og fru Hanne Andersen. Jeg føler, at disse to medlemmer har gjort et helt formidabelt arbejde for at skabe den fulde enighed her i sidste øjeblik. Det er sådan, at der har været ændret på det oprindelige forslag 5-6 gange, og så til sidst blev der enighed om det. Det vil jeg gerne sige tak til de to medlemmer for.

Danmark bliver nu et foregangsland i hele Europa, hvad angår hjemmepleje af døende, og det bliver spændende at se, hvordan udviklingen bliver her. De fordele, der er, er kendt af mange, så dem vil jeg ikke nævne, men jeg vil lige til sidst pointere, at der også er ulemper ved plejeorlov; det er jeg ganske klar over. Det er ikke sådan, at noget kan gennemføres, uden at der også er ulemper.

De ulemper, vi nu må være opmærksom på, er for det første, at der kommer et øget pres på pårørende. Der kan godt komme et pres på pårørende, som ikke ønsker at pleje en døende, og det må vi være meget opmærksom på. Især må vi være opmærksom på, at sengeafdelinger på sygehuse ikke lægger pres på døende kræftpatienter, så de udskrives til eget hjem mod deres ønske. Det skal også være sådan, at den pårørende virkelig er indstillet på at være med i en plejeorlovsordning.

Der er også et problem med afgrænsningen. Plejeorloven er jo ikke tænkt for patienter, som f.eks. har en hjerneblødning eller en dissemineret sklerose; derimod for kræftpatienter. Men jeg erkender også, at der er en stor del af kræftpatienterne, hvor det vil være noget svært at afgøre, hvornår terminalfasen indtræder. Men det må overvejende være, når patienten er seneliggende, og det må så være det, der er afgørende for, hvornår plejeorloven er berettiget.

Et tredje problem er informationen om den alvorlige sygdom. Det er nu engang sådan, at man ikke kan få plejeorlov her i Danmark, uden at både patient og pårørende er vidende om, at vedkommende er døende. Sådan bliver det, og sådan bliver det også nødt til at være. Ærligheden giver også en vis form for tryk ved hjemmeplejen.

Det sidste problem, jeg lige vil nævne, er, at man ikke kan sige noget om, hvor lang plejeorloven er. Det er jo arbejdsgiveren, som især får det problem.

Til sidst vil jeg sige, at plejeorlov er både et socialt og kulturelt fremskridt i Danmark, og det er skønt, at vi nu er kommet til enighed her i Folketinget. Jeg synes, det er godt, at de døende nu får mulighed for at vælge mellem hjemmepleje og sygehuspleje.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges enstemmigt med 115 stemmer.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Om denne vedtagelse vil der nu blive givet meddelelse til socialministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 38:

Forslag til folketingsbeslutning om inkorporering af den europæiske menneskerettighedskonvention i dansk ret.

Af Ole Espersen (S) m.fl.

(FremSAT 10/1 89. Første behandling 3/2 89. Betænkning 16/5 89).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (H. P. Clausen):

Jeg vil blot sige, at da vi førstebehandlede dette forslag her i Folketinget, gav jeg udtryk for en åbenhed over for nedsættelsen af et udvalg om inkorporering af de europæiske menneskerettigheder og den europæiske menneskerettighedskonvention i dansk ret. Men jeg efterlyste i den forbindelse et åbent udvalgsarbejde, hvor der ikke skulle udmøntes et på forhånd givet resultat.

Det arbejde, der nu er foregået i udvalget, har jo ført til, at vi har kunnet få etableret et ud-